СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Десислава Стоянова Чешмеджиева-Стойчева, ШУ „Епископ Константин Преславски“, назначена за член на научното жури със заповед на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ РД-38-332/ 03.07.2025

за дисертационния труд на Лика Стоилова Пищалова на тема *„Езикови и културни вариации в употребата на английския език като „лингва франка” в междукултурната писмена делова комуникация: изследване на общата реторична структура и дискурсните стратегии в англоезичните делови имейли на бизнес професионалисти, за които българският език е роден“* за присъждане на образователната и научна степен „доктор” в Област на висше образование: 2.1. Филология, Общо и сравнително езикознание - Анализ на дискурса

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

Лика Пищалова е университетски преподавател и изследовател с интердисциплинарен опит в лингвистиката, превода и междукултурната комуникация. Работи като преподавател в катедра „Англикански и американски изследвания“ във Факултета по класически и нови филологии на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ от 2009 г. Академичните ѝ интереси са в сферата на теория на превода, конферентен превод, професионален дискурс и прагматика.

Завършва бакалавърска степен по английска филология в Софийския университет през 2001 г. и магистърска степен по Език и комуникация през 2003 г. в същия университет. Докторантката има над 15 години опит като професионален конферентен преводач (английски-български), работейки с разнообразна клиентска база, включително правителствени институции, неправителствени организации и компании от частния сектор в различни индустрии. Консултантският ѝ опит обхваща езикови одити и разработването на корпоративни езикови стратегии, предимно в рамките на европейски проекти, фокусирани върху образованието, езиковата политика и интеграцията на пазара на труда.

Академичният ѝ принос включва статии, приети за публикуване през 2025 г. в реферирани списания, и активно участие в национални и международни конференции. Докторантката е изнасяла лекции и е представяла анализите си върху прагматиката на BELF (Бизнес английски като лингва франка) и стратегиите за дигитална комуникация в многоезична среда и по време на обмени по Erasmus+.

Лика Пищалова е участвала и в големи академични и приложни изследователски проекти, като например инициативата Transform4Europe, и проекти, подкрепяни от ОИСР и CEDEFOP, насочени към национални стратегии за умения и квалификационни рамки в България.

За настоящата процедура Лика Стоилова Пищалова е представила докторска дисертация, озаглавена „Езикови и културни вариации в употребата на английския език като „лингва франка” в междукултурната писмена делова комуникация: изследване на общата реторична структура и дискурсните стратегии в англоезичните делови имейли на бизнес професионалисти, за които българският език е роден“, автореферат на дисертацията на български и анг-

лийски език, три публикации, приети за публикуване в реферирани списания, индексирани във вторични бази данни.

Процедура:

Лика Стоилова Пищалова отговаря на минималните изисквания за започване на процедурата за присъждане на докторска степен. Научното жури за защитата е назначено от Ректора на Софийския университет със заповед РД-38-332 от 3 юли 2025 г.

Горното потвърждава убеждението ми, че протичането на процедурата до момента е в съответствие с разпоредбите на нормативните документи.

2. Характеристика на дисертацията и автореферата

Представената дисертация е с обем от 186 страници, разделени на осем части: Глава 1: Въведение (17 страници), която представя обосновката на изследването, целите, използваната терминология, както и изследователските въпроси и структура; Глава 2: Контекстуализиране на имейл комуникацията на BELF (22 страници), въвежда теоретичния контекст, свързан с ELF, BELF, жанра и прагматиката, и предоставя общ преглед на българския бизнес контекст; Глава 3: Теоретични основи и преглед на литературата (29 страници), в която е направен преглед на жанрово-базирани, прагматични и културно-базирани подходи към BELF и са идентифицирани някои пропуски в настоящите изследвания по темата; Глава 4: Методология на изследването (17 страници), която описва подхода с използването на смесени методи за анализ, събирането на данни (имейли и интервюта), схемите за кодиране и етичните съображения; Глава 5: Резултати от анализа на реторичните ходове (18 страници), която предоставя действителния анализ на срещаните реторични структури в имейлите на българи и носители на езика на сравнителна основа и проследява някои културни влияния в отговор на изследователски въпроси 1 и 3; Глава 6: Резултати от анализа на прагматичините стратегии (25 страници) изследва речевите актове и модификаторите в молбите, сравнява резултатите с данните от носителите на езика и ги свързва с измеренията на Хофстеде в отговор на изследователски въпроси 2 и 3; Глава 7: Резултати от етнографските интервюта (14 страници) изследва мнението на професионалистите за употребата на BELF и мотивите за използването на дадени имейл стратегии като отговор на изследователски въпрос 4; Глава 8: Заключения и препоръки (9 страници), в която авторката обобщава всички открития, спира се на някои последици за педагогиката и бъдещите изследвания и очертава някои от ограниченията на настоящото изследване; Библиография (320 препратки) и седем приложения.

Дисертацията има много ясна и логична структура, а стилът е плавен. Основните приноси на изследването са правилно и прецизно отбелязани от авторката. Особено интересни и ценни за мен са резултатите, представени в различните фигури, които ясно и точно изобразяват извършения анализ. Работата е във форма, много подходяща за публикуване като книга.

В 33 страници, авторефератът, представен както на български, така и на английски език, коректно отразява и синтезира същността на дисертацията, нейния принос, както и публикациите на докторантката, представени за настоящата процедура.

В резултат на гореизложеното мога да заключа, че представеното изследване на докторантката Лика Стоилова Пищалова отговаря на изискванията за образователната и научна степен „доктор“.

3. Критични забележки и препоръки

Първо бих искала да поздравя докторантката за много съвестната ѝ работа, опитвайки се да представи една много интересна тема от всички възможни гледни точки. Етичните съображения и честната оценка на евентуалните ограничения на работата също са похвални. Като цяло, изследването ми хареса много и имам само няколко предложения и препоръки, които не намаляват стойността му.

Убедена съм, че дисертацията трябва да бъде публикувана като книга и да бъде предоставена на широката и специализирана публика, тъй като направените наблюдения са наистина значими. Предлагам обаче ръкописът да бъде допълнително редактиран, тъй като има някои печатни и граматически грешки, които не са забелязани от автора, напр. стр. 6 “easily defined due their “elusive nature”, стр. 23 “The outlines the research motivation”, стр. 28 “focus on communicative clarity rather than striving for native-like proficiency” и т.н. Текстовете на фиг. 18 се припокриват. Курсивът на цитираните откъси от имейлите не е последователен, същото важи и за форматирането на използваните източници. Смятам, че фигура 9 и фигура 10 трябва да бъдат обединени за по-добра визуална съпоставка, както всъщност е направено на фиг. 11, или поне подреждането на категориите и техните съкратени версии трябва да е еднакво в двете фигури.

Също така бих предложила многобройните препратки към естеството на двата корпуса след първото обяснение за това как са съставени да бъдат изчистени, тъй като повтарянето на тази информация във всяка глава създава усещането за излишни повторения.

В резултат на желанието на авторката да покаже колко много знае по темата, както и поради желанието ѝ да обхване колкото се може повече теоретични постановки, теоретичната част превишава по размер аналитичната, като обикновено съотношението е 2:3, така че мисля, че анализът може да бъде разширен малко с повече примери и пояснения по отношение на интервютата. Мисля, че изследването би се възползвало от количествен анализ на етноложките интервюта с оглед на евентуалното припокриване в отговорите на различните въпроси. Сега, въз основа единствено на качествения анализ, не знаем колко от интервюираните споделят едно и също мнение.

Един от въпросите, които имам, е дали по-голям брой имейли, генерирани от носители на езика не би довел до по-голям брой запитвания на имейл? Това е във връзка с твърдение, направено на стр. 120-121, че имейлите от носители на езика обикновено включват само едно запитване. Има ли други проучвания, които подкрепят подобно заключение?

Разглеждайки автореферата, не мога да не отбележа, че макар да улавя същността на самата дисертация, той не следва точната ѝ структура, което обикновено се очаква от един автореферат. В същото време смятам, че в настоящия си вид на български език, той може да се използва като рекламен материал за дисертацията преди публикуване.

Друга възможна насока за бъдещи изследвания, която може да бъде интересна, е да се анализира дали бизнес културата, придобита в резултат на междукултурния обмен чрез имейли на английски, влияе върху начина, по който едни и същи информанти взаимодействат чрез имейли на български език и дали използват едни и същи ходове. От по-практична гледна точка, разглеждайки възможното приложение на откритията, мисля, че авторката би могла да помисли и за съставянето на учебник по бизнес кореспонденция на английски език,

използвайки откритията, заедно с анонимните имейли, изграждащи корпусите за това изследване.

Както бе споменато по-горе, направените тук коментари и предложения не намаляват стойността на дисертацията, а се стремят да предложат варианти за бъдещи подобрения или изследвания.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представените от Лика Стоилова Пищалова документи и материали отговарят изцяло на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагането му и съответния Правилник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Представената тема е дисертабилна, отговаря на академичните изисквания и може да бъде защитена като докторска дисертация при изпълнение на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

В заключение, взимайки предвид всичко гореизложено, мога уверено да дам положителната си оценка и да препоръчам на уважаемото научно жури да присъди на Лика Стоилова Пищалова образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 2.1. Филология, Общо и сравнително езикознание - Анализ на дискурса.

Desislava Stoyanova Cheshmedzhieva-Stoycheva

Digitally signed by Desislava Stoyanova Cheshmedzhieva-Stoycheva
Date: 2025.07.19 15:35:36 +03'00'

19.07.2025 г. **Изготвил становището**: .....

доц. д-р Десислава Стоянова Чешмеджиева-Стойчева